

ULBS

Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

Școala doctorală interdisciplinară

Domeniul de doctorat: **Medicină**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**O NOUĂ ABORDARE TERAPEUTICĂ
ÎN SINDROMUL DE OCHI USCAT**

doctorand:

ANDREI – CĂTĂLIN MUNTEAN

conducător științific:

PROF. DR. ADRIANA STĂNILĂ

La nivel global, sindromul de ochi uscat este una dintre cele mai răspândite afecțiuni ale suprafeței oculare. Ochiul uscat este definit ca o afecțiune multifactorială caracterizată de un dezechilibru al homeostaziei filmului lacrimal, însoțită de simptome la nivel ocular, dintre care, instabilitatea filmului lacrimal, hiperosmolaritatea, afectarea și inflamația suprafeței oculare au un rol etiologic. Ca simptomatologie generală, sindromul de ochi uscat poate fi însoțit de senzația de arsură, mâncărime, hipersecreție lacrimală sau afectare vizuală; aceste simptome putând fi manifestate fie la un ochi, fie la ambii.

Obiectivele tratamentului în sindromul de ochi uscat sunt acelea de a crește calitatea vieții pacientului prin ameliorarea simptomelor, corectarea disfuncțiilor meibomiene, refacerea cantitativă sau calitativă a filmului lacrimal, reglarea homeostaziei filmului lacrimal.

Lucrarea de față cuprinde o parte generală **“Stadiul actual al cunoașterii”** în care sunt prezentate elemente esențiale privind structura filmului lacrimal, definiția, clasificarea, metodele de diagnostic și tratament ale sindromului de ochi uscat. În ultimul capitol, din **“Stadiul actual al cunoașterii”** sunt prezentate aspecte generale ale dezvoltării farmaceutice utilizând un concept modern, de Quality by Design, aplicat ulterior în al treilea capitol din partea specială.

Partea experimentală a lucrării **“Contribuția personală”** cuprinde sinteza activității de cercetare din cadrul studiilor universitare de doctorat. O primă etapă a fost de a efectua analiza managementului sindromului de ochi uscat în farmaciile comunitare din județul Sibiu. Al doilea studiu tratează formularea și evaluarea caracteristicilor unui supliment alimentar destinat pacienților cu sindrom de ochi uscat, aplicând conceptul de Quality by Design. Ultimul studiu a avut ca obiectiv formularea și evaluarea stabilității unui ser cu acid hialuronic aplicat în zona periorbitală.

Pentru o mai bună sistematizare a informațiilor prezentate, lucrarea conține un număr de 28 de figuri și 18 tabele, iar la final, ultimul capitol prezintă elementele de originalitate și contribuțiile inovatoare ale tezei.

Rezultatele obținute pe parcursul cercetării doctorale au fost diseminate prin publicarea a trei articole, dar și prin participarea la congrese de specialitate, anexate tezei.

Contribuțiile inovatoare ale tezei sunt prezentate în capitolele 6 și 7 prin dezvoltarea unor produse farmaceutice noi, cu o compoziție care nu a mai fost descrisă în literatura de specialitate, cu scopul de a veni în întâmpinarea nevoilor pacienților cu sindrom de ochi uscat.

Comprimatele orodispersabile obținute prin comprimare directă au un avantaj pentru industria farmaceutică, acestea fiind ușor de obținut. Profilul de calitate a suplimentului dezvoltat se suprapune cu rezultatele înregistrate din analiza farmacotehnică a celor cinci formulări dezvoltate. Coroborând rezultatele cu specificațiile tehnice ale formei farmaceutice din literatura de specialitate - un timp de dezagregare scurt, de maxim 3 minute, cele mai bune rezultate au fost înregistrate în formularea B, care conține doar croscarmeloză sodică folosită pentru proprietățile acesteia de superdezagregant.

În această lucrare s-a formulat pentru prima dată un supliment alimentar care să aducă completări în dieta pacienților cu sindrom de ochi uscat, cu o compoziție bazată pe extracte naturale, condiționate sub forma unor comprimate orodispersabile, o formă farmaceutică modernă care aduce multiple avantaje pacienților, fiind ușor de administrat.

Analiza de risc efectuată pentru dezvoltarea acestui supliment este un element de noutate, prin aplicarea cunoștințelor de tehnologie farmaceutică, stabilind profilul de calitate a comprimatelor, apoi studiind influența factorilor care pot afecta calitatea acestui supliment.

Un alt element de noutate este reprezentat de serul dezvoltat în cadrul capitolului 7, care este unic prin compoziția sa. Molecula de acid hialuronic și extractul lichid de afine utilizate ca principii active aduc beneficii directe categoriei de pacienți cărora le este destinat acest produs.

CUPRINS	4
LISTA DE ABREVIERI	7
LISTA FIGURILOR DIN TEZĂ	8
LISTA TABELELOR DIN TEZĂ	10
1. INTRODUCERE.....	Error! Bookmark not defined.
STADIUL ACTUAL AL CUNOAȘTERII.....	Error! Bookmark not defined.
2. FILMUL LACRIMAL	Error! Bookmark not defined.
2.1. GENERALITĂȚI.....	Error! Bookmark not defined.
2.2. COMPOZIȚIA FILMULUI LACRIMAL	Error! Bookmark not defined.
2.2.1. Stratul lipidic	Error! Bookmark not defined.
2.2.2. Stratul apos	Error! Bookmark not defined.
2.2.3. Stratul mucos.....	Error! Bookmark not defined.
2.3. AFECȚIUNI ALE FILMULUI LACRIMAL	Error! Bookmark not defined.
2.3.1. Hipersecreția lacrimală.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.2. Hiposecreția lacrimală.....	Error! Bookmark not defined.
3. SINDROMUL DE OCHI USCAT	Error! Bookmark not defined.
3.1. GENERALITĂȚI.....	Error! Bookmark not defined.
3.2. DEFINIȚIE.....	Error! Bookmark not defined.
3.3. CLASIFICARE	Error! Bookmark not defined.
3.4. CAUZE.....	Error! Bookmark not defined.
3.5. DIAGNOSTIC.....	Error! Bookmark not defined.
3.6. TRATAMENT	Error! Bookmark not defined.

3.6.1. TRATAMENTUL INSUFICIENȚEI FILMULUI LACRIMAL	Error! Bookmark not defined.
3.6.1.1. Substituenți lacrimali	Error! Bookmark not defined.
3.6.1.2. Substituenți lacrimali biologici	Error! Bookmark not defined.
3.6.1.3. Stimularea secreției lacrimale	Error! Bookmark not defined.
3.6.2. TERAPIA ANTIINFLAMATOARE	Error! Bookmark not defined.
3.6.3. TRATAMENTUL SISTEMIC AL SINDROMULUI DE OCHI USCAT	Error! Bookmark not defined.
4. DEZVOLTAREA FARMACEUTICĂ UTILIZÂND CONCEPTUL DE CALITATE PRIN DESIGN (QbD)	Error! Bookmark not defined.
4.1. DEZVOLTAREA FARMACEUTICĂ	Error! Bookmark not defined.
4.2. PREZENTAREA CONCEPTULUI DE CALITATE PRIN DESIGN	Error! Bookmark not defined.
CONTRIBUȚIA PERSONALĂ	Error! Bookmark not defined.
5. MANAGEMENTUL SINDROMULUI DE OCHI USCAT ÎN FARMACIILE COMUNITARE DIN SIBIU	Error! Bookmark not defined.
5.2. INTRODUCERE	Error! Bookmark not defined.
5.2. MATERIALE ȘI METODE	Error! Bookmark not defined.
5.3. REZULTATE ȘI DISCUȚII	Error! Bookmark not defined.
5.4. CONCLUZII	Error! Bookmark not defined.
6. FORMULAREA ȘI EVALUAREA UNUI SUPLIMENT ALIMENTAR DESTINAT PACIENȚILOR CU SINDROM DE OCHI USCAT UTILIZÂND CONCEPTUL DE QUALITY BY DESIGN	Error! Bookmark not defined.
6.1. INTRODUCERE	Error! Bookmark not defined.
6.2. MATERIALE ȘI METODE	Error! Bookmark not defined.
6.3. REZULTATE ȘI DISCUȚII	Error! Bookmark not defined.
6.4. CONCLUZII	Error! Bookmark not defined.

7. FORMULAREA ȘI EVALUAREA STABILITĂȚII ÎN AMBALAJUL PRIMAR A UNUI SER UTILIZAT ÎN ÎNGRIJIREA ZONEI PERIORBITALE A PACIENȚILOR CU SINDROM DE OCHI USCAT	Error! Bookmark not defined.
7.1. INTRODUCERE.....	Error! Bookmark not defined.
7.2. MATERIALE ȘI METODE.....	Error! Bookmark not defined.
7.3. REZULTATE ȘI DISCUȚII	Error! Bookmark not defined.
7.4. CONCLUZII	Error! Bookmark not defined.
8. CONCLUZII GENERALE	Error! Bookmark not defined.
9. ORIGINALITATEA ȘI CONTRIBUȚIILE INOVATOARE ALE TEZEI	Error!
	Bookmark not defined.
BIBLIOGRAFIE	Error! Bookmark not defined.
ANEXE	Error! Bookmark not defined.
Articole publicate <i>in extenso</i> ca rezultat al cercetării doctorale	Error! Bookmark not defined.
Participări la congrese și conferințe	Error! Bookmark not defined.

LISTA DE ABREVIERI

SOU – sindrom de ochi uscat

TFOS – engl. Tear Film and Ocular Surface Society

DEWS – engl. International Dry Eye Workshop

AR – acid retinoic

OTC – medicamente care se eliberează fără prescripție medicală

FDA – engl. Food and Drug Administration

OSDI – engl. Ocular Surface Disease Index

DEQ5 – engl. Dry Eye Questionnaire 5

CMC – carboximetil celuloză

HPMC – hidroxipropilmetil celuloză

HA – acid hialuronic

FI – faza internă

QbD – engl. Quality by Design

EMA – Agenția Europeană a Medicamentului

QTPP – profil de calitate a produsului

CQAs – atribute critice de calitate

CCS – croscarmeloză sodică

CRP – crospovidonă

PP - polipropilenă

LISTA FIGURILOR DIN TEZĂ

Figura 1 – Filmul lacrimal – acoperirea epiteliului cornean	12
Figura 2 – Filmul lacrimal	13
Figura 3 – Stratul lipidic – structură	13
Figura 4 – Testul Jones I	17
Figura 5 – Testul Jones II	18
Figura 6 – Testul Schirmer	19
Figura 7 – Evoluția numărului de lucrări publicate între cele trei publicații oficiale ale comisiilor de lucru	21
Figura 8 – Clasificarea ochiului uscat – după raportul din 1995	23
Figura 9 – Clasificarea SOU – TFOS DEWS, 2007	24
Figura 10 – Clasificarea SOU – TFOS DEWS II, 2017	25
Figura 11 – Prezentarea schematică a QbD	40
Figura 12 – Tipul de farmacii de la nivelul județului Sibiu	43
Figura 13 – Numărul de farmacii la nivelul județului Sibiu	48
Figura 14 – Timpul petrecut în farmacii de către investigatori	50
Figura 15 – Informații cerute de personalul de specialitate din farmacie	51
Figura 16 – Activități specifice asistenței farmaceutice	52
Figura 17 – Recomandările personalului de specialitate din farmacii pentru tratamentul sindromului de ochi uscat	53
Figura 18.A – Diagrama Ishikawa pentru dezagregarea comprimatelor orodispersabile	59
Figura 18.B – Diagrama Ishikawa a proprietăților mecanice ale comprimatelor	

orodispersabile	60
Figura 19 – Determinarea unghiului de repaus	63
Figura 20 – Indicele Carr (I) și Raportul Hausner (II)	69
Figura 21 – Rezultatele analizei farmacotehnice	73-74
Figura 22 – Structura acidului hialuronic	77
Figura 23 – Aplicații ale utilizării acidului hialuronic în scop medical	78
Figura 24 – Clasificarea dispozitivelor medicale, a medicamentelor și a produselor cosmetice	79
Figura 25 – Produse cosmetice ambalate în flacoane	80
Figura 26 – Schema tehnică a flaconului cosmetic	84
Figura 27 – Schema unei pompe din polipropilenă	85
Figura 28 – Ansamblul flacon – pompă	86

LISTA TABELELOR DIN TEZĂ

Tabelul 1 – Diagnosticul diferențial al SOU	30
Tabelul 2 – Scenariul investigatorilor	44
Tabelul 3 – Chestionarul completat de investigatori	45
Tabelul 4 – Centralizarea chestionarelor	49
Tabelul 5 – Profilul de calitate a suplimentului dezvoltat	57
Tabelul 6 – Analiza factorilor de risc	61
Tabelul 7 – Formulările propuse	62
Tabelul 8 – Indicele Carr – interpretare	64
Tabelul 9 – Rezultate analiză reologie amestec de pulberi	68
Tabelul 10 – Uniformitatea masei: rezultate	70
Tabelul 11 – Rezistența mecanică: rezultate	71
Tabelul 12 – Friabilitate: rezultate	71
Tabelul 13 – Dezagregarea comprimatelor: rezultate	72
Tabelul 14 – Timpul de umectare a comprimatelor orodispersabile analizate	72
Tabelul 15 – Compoziția serului dezvoltat	82
Tabelul 16 – Specificații tehnice ale ambalajului primar	84
Tabelul 17 – Specificații tehnice ale pompei din polipropilenă	85
Tabelul 18 – Caracteristici fizico-chimice ale serului dezvoltat	88

